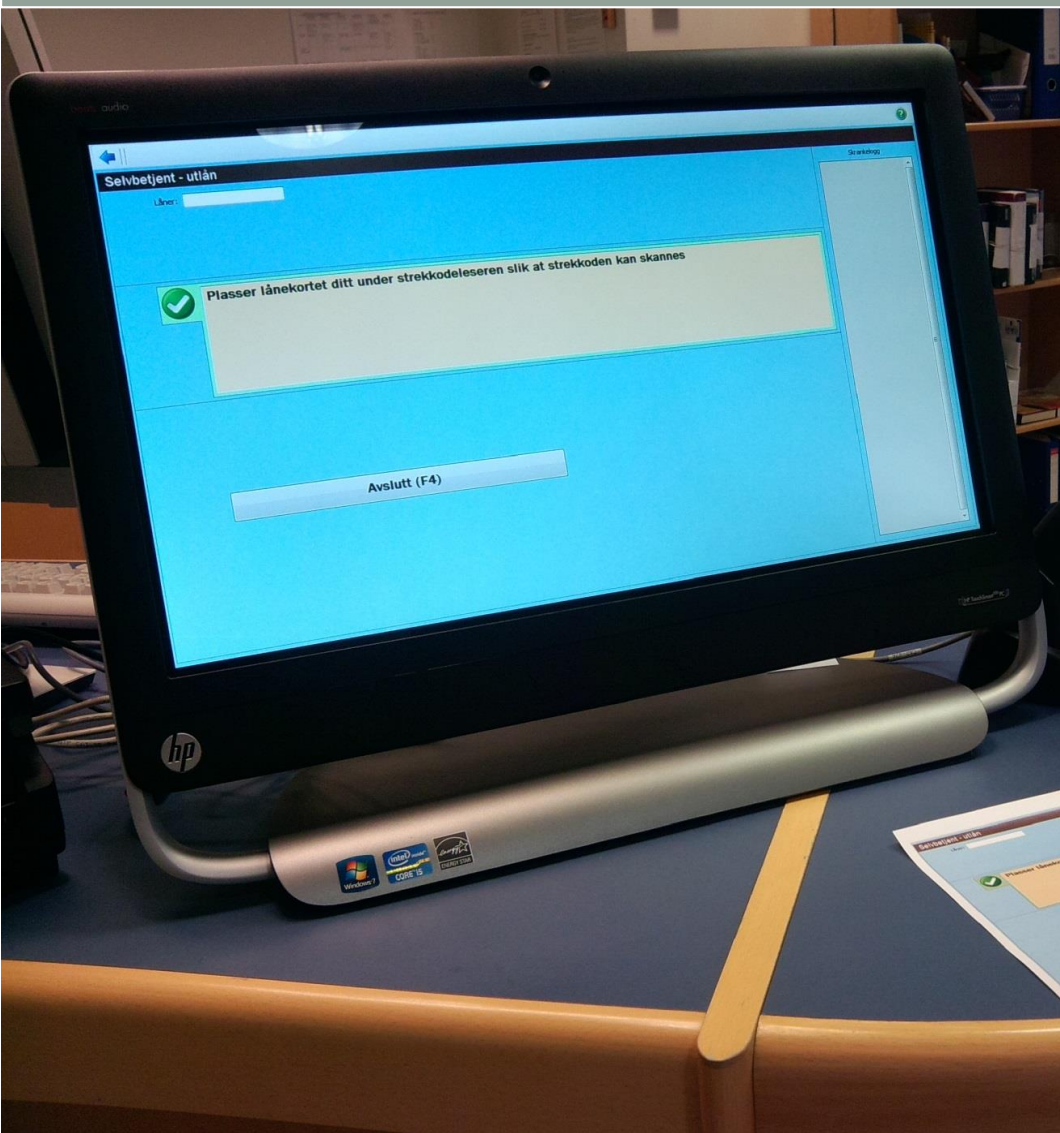

Opplæringsplan i bibliotekbruk for Senja kommune

«Biblioteket som
læringsarena
i alle fag»

Forord

Gjennom Opplæringslova § 9-2 slås det fast at alle elever skal ha tilgang til et skolebibliotek. Skolebiblioteket skal være tilrettelagt for bruk for skolen og skal benyttes aktivt i undervisninga.

I opplæringsloven §1-1 står det bl.a. «*Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistra liv sine og for å kunne delta i arbeid og i fellesskap i samfunnet.*»

Læreplanens overordna del (Læreplan 2020 (LK20)) er tydelig på at opplæringa i skolen skal bidra til både danning og utdanning. Elevene skal opparbeide seg kunnskap, ferdigheter, innsikt og holdninger som gjør den enkelte i stand til å ivareta seg selv, andre og samfunnet som helhet gjennom hele livet. Elevene må på ulike måter bl.a. opparbeide seg empati, felles referanserammer, språklige ferdigheter, dømmekraft, vitebegjær og skaperkraft for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv.

Biblioteket- en pedagogisk ressurs i elevenes utdanning- og dannelsesløp

I læreplanens fagdeler er bruk av skolebiblioteket nevnt i kun tre punkter som eksplisitt knyttes opp mot kompetansemål:

- etter 2.trinn: Låne og lese bøker fra biblioteket.
- etter 4.trinn: Velge bøker fra biblioteket ut fra egne interesser og leseferdighet.
- etter 7.trinn: kunne orientere seg i faglige kilder på bibliotek og digitalt, vurdere hvor pålitelige kildene er, og vise til kilder i egne tekster.

Ser vi derimot samlet sett på målene i Opplæringsloven, i formålsparagrafen, i læreplanens overordnede del og fagplaner, må skolen ta i bruk alle de ressurser den har tilgjengelig for å bidra til måloppnåelse.

En meget viktig ressurs i denne sammenheng er skolebiblioteket. Det blir rett og slett vanskelig å forstå hvordan man kan nå de mål som presenteres uten å ha og benytte et godt bibliotektilbud. _

Når man tar i bruk biblioteket som læringsarena må spesielt begrepene danning, dybdelæring og tilpasset opplæring nevnes. Både forskning og erfaringsbasert kunnskap viser at skolebiblioteket er viktig, både i møte med disse begrepene og når det gjelder å nå målene i grunnopplæringen.

Biblioteket som dannelses- og utdanningsarena

Biblioteket er både en dannelses- og utdanningsarena. Her gis alle mulighet til å utvikle sine evner. Biblioteket har som mål å være en fungerende og inkluderende fellesskapsarena som fremmer helse, trivsel og læring. Et sted der elevens identitet og personlige utvikling ivaretas uten språklige, kulturelle og sosiale forutsetninger.

Kommentert [AS1]: Gjelder læreplanen i norsk, bør det nevnes i teksten?

Slik kan biblioteket bidra til å utjamne forskjeller og fremme personlig vekst hos den enkelte elev. I biblioteket skal den enkelte kunne finne plass og ressurser som bidrar til god utdanning og dannelse.

Biblioteket har et stort tilfang av varierte medier på ulike nivåer som gjør at alle kan oppleve mestring. Tilnærming til litteratur kan skje på mange måter. Elevene lærer på ulike måter, med ulike faglige forutsetninger og med ulik progresjon. Biblioteket er da en arena for å kunne tilpasse. På biblioteket skal alle gis mulighet til å finne sine interesseområder og sitt nivå. Biblioteket som læringsarena kan bidra til å variere undervisning gjennom ulike arbeidsformer og pedagogiske metoder, bruk av ulike læremidler og for tilpasning i forhold til miljø og faglig innhold.

Biblioteket som dannelsesarena og kulturarena kan være stedet der eleven selv bidrar aktivt, eller får lov til å delta uten å måtte prestere. Dette være seg forfattermøter, utstillinger, debatter og lignende. Her kan det skapes rom for samarbeid, dialog og meningsbryting, og elevene kan opparbeide seg ferdigheter i kommunikasjon og trygghet til å ytre egne meninger og stå opp for andre. Demokrati krever deltakelse, deltakelse krever kunnskap!

For noen er biblioteket også pusterommet, stedet man kan trekke seg litt tilbake og bare «være».

Dybdelæring og informasjonskompetanse

Dybdelæring er et sentralt begrep i fagfornyelsen og den nye læreplanen (LK20). Dybdelæring innebærer å anvende kunnskap og ferdigheter på ulike måter og i ulike sammenhenger på tvers av fag, alene og sammen med andre. Det vi lærer skal vi bruke videre i livet. Dypere innsikt utvikles når eleven ser sammenhenger mellom kunnskapsområder, og når de behersker et mangfold av strategier for å tilegne seg, dele og forholde seg til kritisk tenkning.

Med Fagfornyelsen av læreplanen (LK20) er det økt fokus på evnen til å stille spørsmål og søke etter svar. Å kunne reflektere og være kritisk til informasjon blir stadig viktigere. Vi lever i et informasjonsrikt teknologisamfunn som gir små og store utfordringer til den enkelte i arbeid og fritid. Teknologien gir oss mulighet til å delta, raskt komme i kontakt med og samarbeide med andre. Vi finner raskt svar, og evnen til å stille gode spørsmål til informasjonen vi finner blir viktig. I barn og unges utdanningsløp må de gjøres i stand til å kunne ivareta seg selv og andre i møte med disse utfordringene. De må få ei opplæring der de øves opp til å stille gode spørsmål, vurdere informasjonen de finner kritisk, og bruke den informasjonen de finner på en hensiktsmessig og god måte. Kildekritisk kompetanse må opparbeides hos den enkelte, både i nettsøk og bruk av andre kilder.

Det må legges til rette for å gi en undervisning som bidrar til aktive, utforskende, kreative, reflekterende og samhandlende elever. Gjennom godt samarbeid mellom skole og bibliotek der bibliotekets ressurser tas i bruk på en læringsretta måte, kan elevene gis gode muligheter til å øve sine ferdigheter i kritisk tenkning gjennom arbeid med informasjonskompetanse. Arbeidet med å utvikle informasjonskompetanse er en aktiv prosess i den enkelte som går over mange år. Å trene barn til å stille spørsmål, utforske informasjon og dele det de finner med andre, må starte tidlig. Dette betinger systematisk og målrettet opplæring.

Her oppfordres skolene til aktivt å ta i bruk fysiske ressurser på biblioteket, og benytte bibliotekets tilgjengelige nettressurser. Et godt samarbeid mellom skole og bibliotek, lærer og bibliotekar, er naturlig i arbeid med informasjonskompetanse og bidrar til godt læringsutbytte.

Leseopplæring

Biblioteket må være sentralt i barn og unges leseopplæring. Lesekompetanse utvikles fra første lese- og skriveopplæring, til å kunne lese ulike, avanserte faglige tekster. I dette arbeidet, og prosessene, må elevene møte mange og ulike tekstformer etter sine forutsetninger og interesser. De må få støtte og tilpasning i forhold til modenhet og funksjonsnivå. Mer lesing bidrar til bedre leseferdigheter, bedre leseferdigheter gir økt leselyst og leseglede hos eleven. Ved et godt samarbeid mellom skole og bibliotek gis eleven de beste forutsetninger for å øke sin lesekompetanse.

Bibliotekets ressurser

Bibliotekets ulike ressurser, både digitale- og tekstbaserte, både skjønn- og faglitteratur, er gode ressurser til å benytte i arbeid på mange områder. Litteratur bidrar til møter mellom den enkelte og teksten, og bidrar til felles referanserammer og forståelse. Her kan nevnes etiske spørsmål, forståelse for bærekraftig utvikling, i arbeid med refleksjon og kildekritisk tenkning. Alt i alt opparbeide god dømmekraft. På biblioteket møter eleven ulike teksttyper, både i sin lystlesing og det øvrige læringsarbeidet. Dette er viktig for den språklige utviklinga hos den enkelte elev. Et godt språk er viktig for all videre læring og deltakelse i samfunnsliv.

Opplæringsplanen- hensikt og ansvar

Senja bibliotek har, med utgangspunkt i sentralt gitte opplæringsplaner og i kommunens vedtatte bibliotekplan, utarbeidet en opplæringsplan i bibliotekbruk for skolene i kommunen. Formålet med planen er at man gjennom godt samarbeid mellom bibliotek og skole kan oppnå systematisk opplæring i bruk av biblioteket og dets ressurser. Da har eleven bedre forutsetninger til å ta i bruk biblioteket som læringsarena i sitt læringsarbeid.

Ansvarlig for gjennomføring er skolens rektor i samarbeid med bibliotekar og de øvrige lærerne. For at skolebiblioteket skal være en integrert og varig del av skolens pedagogiske virksomhet må biblioteket med i skolens planer. Skolens ledelse må legge til rette for godt samarbeid mellom bibliotekar og lærere/andre ansatte. I dette arbeidet vil bibliotekaren være en formidler og «kjentmannen» i system, samling og ressurser. Læreres rolle vil være å ha ansvar for de pedagogiske oppleggene, undervisning, veiledning og evaluering. For at biblioteket og skolen i fellesskap skal lykkes med å innfri mål i lover og planer for elevenes opplæring må samarbeidet være tett og godt, og den enkelte må ta en aktiv rolle og bidra til samarbeid.

Planen kan lastes ned fra Senja bibliotek sin hjemmeside: <http://www.lenvikbibliotek.no/plan-for-opplaering-i-bibliotekbruk/>

Oppbygging av planen

Område – De tre første områdene er direkte relatert til biblioteket og omfatter «Skikk og bruk på biblioteket», «Bruk av biblioteksystemet» og «Organisering av skolebiblioteket».

«Skikk og bruk på biblioteket» handler om å få vite noe om hva et bibliotek er og hva som er greit/ikke greit å gjøre på biblioteket. «Bruk av biblioteksystemet» handler om å bruke bibliotekets digitale biblioteksystem på en effektiv og nyttig måte, mens «Organisering av skolebiblioteket» handler om det fysiske bibliotekrommet med dets utvalg av medier. Det fjerde området heter «Biblioteket som læringsarena» og henspiller på at biblioteket er en ressurs inn i alle fag.

Innhold – Her beskrives det hva elevene skal lære.

I planen er opplæringen på mellomtrinnet beskrevet detaljert i motsetning til hva som er tilfelle for ungdomstrinnet. På mellomtrinnet får elevene en grunnleggende opplæring i informasjonssøking, en opplæring som det skal bygges videre på når elevene kommer på ungdomstrinnet. I undervisningen skal elevene da gjøres oppmerksomme på biblioteket og bibliotekets ressurser.

Ansvar – Her beskrives det hvem som har ansvaret for å gjennomføre opplæringen. Bibliotekar og lærere har et likestilt ansvar. Bibliotekaren er avhengig av at lærerne vil bruke planen og at de tar kontakt for å avtale tid for gjennomføring, mens lærerne er avhengig av at bibliotekaren stiller opp og gir den opplæring som er beskrevet i planen.

Når – Her beskrives det når på året opplæringen skal gis.

Ressurser/merknader – Her er det oppgitt forslag til oppgaver som kan **brukes**. Det er bl.a. utarbeidet en egen opplæringsplan for websøket som det henvises til under dette punktet. Arbeidsoppgaver det henvises til er å finne på bibliotekets hjemmeside eller hos bibliotekaren.

Kommentert [AH2]: Her bør det også vises til konkrete opplegg for bruk av biblioteket som læringsarena, gjerne på bibliotek.no

Plan for 1. trinn				
Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Bli kjent med biblioteket, innøve lånerutiner, lære hvordan man behandler bøker og hvordan en oppfører seg i et bibliotek for å oppnå trivsel og godt miljø for læring.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	aug/sept repetisjon i løpet av feb/mars	Regler for biblioteket.
Bruk av bibliotek-systemet	Lære utlån og innlevering av bøker ved hjelp av det selvbetjente utlånssystemet. Bli kjent med å søke i bibliotekets database på nett sammen med læreren (web-søk).	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Aug/sept Høst/vår	Det forutsettes at lærerne får opplæring i bruk av selvbetjent utlån og innlevering. Elevene blir kjent med å bruke egen i-pad med snarvei til lokalt websøk.
Organisering av skolebiblioteket	Vite hva en bok er. Lære hvor og hvordan billed-bøker er plassert. Begynnende alfabettrening. Bli kjent med plassering og merking av ulike medier i biblioteket	Lærer i samarbeid med bibliotekar	augt/sept/okt Høst/vår Høst/vår Høst/vår	Bli kjent med begreper i forhold til bøker: forside, bakside, rygg, tittel og forfatter Bruke billedbøker som utgangspunkt, sortere på forfatters første bokstav i etternavn Bøker og medier på ulike "avdelinger". Bli kjent med betegnelser på områder/avdelinger i biblioteket. Få kjennskap til Dewey- merking ("fakta-bøker"). Plakater over Dewey-merking

Biblioteket som læringsarena i alle fag	Bruke biblioteket, med alle sine ressurser, som læringsarena i ulike fag for bedre å kunne oppfylle målene i LK20. Se ressursfeltet for aktuelle tips som kan passe for trinnet.	Lærer Bibliotekar	Jevnlig gjennom hele skoleåret	Alle lærere bruker opplegg som involverer skolebiblioteket, og at dette synliggjøres i skolens ulike planer.
	Bibliotektimen	Lærer etter fast struktur	Fast tidspunkt på timeplanen	Benytte språk- og leseressurser som biblioteket har tilgjengelig eller skaffer (eks. Eventyrposer, nivådelte leseserier, språk- og begrepkasser, spill, tema- og leseprosjekt samlinger mm)
	Leseprosjekt	Lærer	Høst/vår	Benytte bøker til høytlesing (høytlesing er viktig for modellering og opplevelse!)
	Bidra med utstillinger og presentasjoner i samarbeid med biblioteket i naturlige sammenhenger og i forhold til bibliotekets årshjul.	Lærer i samarbeid med bibliotek	Hele året	Ressurser for bibliotekar/rektor/lærer/andre ansatte: Senja bibliotek: - ressurser for barnehage og skole - digitale ressurser i biblioteket Nasjonalbibliotekets netressurser Filmbib.no Filmrommet Norsk bibliotekforening avdeling skole Forslag til litteratur: Skolebiblioteket v/Hjellup God leseutvikling v/ Lundberg/Herrlin Helhetlig leseopplæring v/Hjellup Skolebiblioteket som læringsarena v/Fredwall og Bergan Rom for lesing og utforskning : Skolebibliotekets muligheter v/Bøyum og Tveit

Plan for 2.trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Bli kjent med biblioteket, innøve lånerutiner, lære hvordan man behandler bøker og hvordan en oppfører seg i et bibliotek for å oppnå trivsel og godt miljø for læring.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Oppstart august/sept, repetisjon i løpet av feb/mars	Regler for biblioteket.
Bruk av bibliotek-systemet	Kunne benytte utlån og innlevering av bøker ved hjelp av det selvbetjente utlånssystemet. Bli kjent med å søke i bibliotekets database på nett sammen med læreren (web-søk).	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Aug/sept Høst/vår	Det forutsettes at lærerne får opplæring i bruk av selvbetjent utlån og innlevering. Elevene blir kjent med å bruke egen i-pad med snarvei til lokalt websøk.
Organisering av skolebiblioteket	-Vite hvordan bøker skal stå i billedbokkassene -Lære hvor og hvordan lettestbøker er plassert -Lære hvor og hvordan skjønnlitteratur er plassert -Lære hvor faglitteratur er plassert -Alfabettrening -Vite forskjell på skjønn-litteratur og faglitteratur	Lærer i samarbeid med bibliotekar	aug/sept sept/okt jan/feb jan/feb høst vår	Se på hvordan bøkene er sortert. Bøker og medier på ulike "avdelinger". Bli trygg på betegnelser på områder/avdelinger i biblioteket. Få kjennskap til Dewey- merking ("fakta-bøker") Plakater over Dewey-merking

Biblioteket som læringsarena	Bruke biblioteket, med alle sine ressurser, som læringsarena i ulike fag for bedre å kunne oppfylle målene i LK20. Se ressursfeltet for aktuelle tips som kan passe for trinnet.	Lærer Bibliotekar	Jevnlig gjennom hele skoleåret	Alle lærere bruker opplegg som involverer skolebiblioteket, og at dette synliggjøres i skolens ulike planer.
	Bibliotektimen	Lærer etter fast struktur.	Fast tidspunkt på timeplanen	Benytte språk- og leseressurser som biblioteket har tilgjengelig eller skaffer (eks. Eventyrposer, nivådelte leseserier, språk- og begrepkasser, spill, tema- og leseprosjekt samlinger mm)
	Leseknappen	Bibliotekar i samarbeid med lærer	Vår	Benytte bøker til høytlesing (høytlesing er viktig for modellering og opplevelse!)
	Leseprosjekt Bidra med utstillinger og presentasjoner i samarbeid med biblioteket i naturlige sammenhenger og i forhold til bibliotekets årshjul.	Lærer Lærer i samarbeid med biblioteket	Høst/vår Hele året	Leseknappen er et lesestimuleringstiltak utviklet av Senja bibliotek rettet mot 2.trinn Senja bibliotek: - ressurser for barnehage og skole - digitale ressurser i biblioteket Nasjonalbibliotekets nettressurser Filmbib.no Filmrommet Norsk bibliotekforening avdeling skole Forslag til litteratur: Skolebiblioteket v/Hjellup God leseutvikling v/ Lundberg/Herrlin Helhetlig leseopplæring v/Hjellup Skolebiblioteket som læringsarena v/Fredwall og Bergan Rom for lesing og utforskning: Skolebibliotekets muligheter v/Bøyum og Tveit

Plan for 3.trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Repetisjon av orden og oppførsel, lånerutiner og behandling av bøker.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Oppstart august/sept, repetisjon i løpet av feb/mars	Regler for biblioteket.
Bruk av bibliotek-systemet	Kunne benytte utlån og innlevering av bøker ved hjelp av det selvbetjente utlånssystemet. Lære å søke i bibliotekets database på nett sammen med læreren og alene(web-søk).	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Aug/sept Høst/vår	Det forutsettes at lærerne får opplæring i bruk av selvbetjent utlån og innlevering. Elevene lærer å bruke egen og bibliotekets i-pad med snarvei til lokalt websøk.
Organisering av skolebiblioteket	-Finne fram i skjønnlitteraturen -Vite hvor faglitteratur er plassert, hvordan den er merket (Dewey) og finne fram bøker til egen lesing. -Vite hvor oppslagsverk er plassert -Vite hvor andre kategorier er plassert på biblioteket (for eksempel engelskhylle, eventyrhylle, tegneserier, dikt, rim og regler) -Lære å finne opplysninger om en bok: Forfatter, tittel, forlag, utgivelsesår, hva den handler om osv. på skjønn-litteratur og faglitteratur	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt jan/feb jan/feb vår	Sortering på forfatters forbokstav i etternavn. Eksempler på oppgaver finner du på Senja biblioteket sin hjemmeside : • Alfabetisering – forfatternavn (1) • Vi jakter på skjønnlitterære bøker (4) Plakater over Dewey-merking

Biblioteket som læringsarena	Bruke biblioteket, med alle sine ressurser, som læringsarena i ulike fag for bedre å kunne oppfylle målene i LK20. Se ressursfeltet for aktuelle tips som kan passe for trinnet.	Lærer Bibliotekar	Jevnlig gjennom hele skoleåret	Alle lærere bruker opplegg som involverer skolebiblioteket, og at dette synliggjøres i skolens ulike planer.
	Bibliotektimen	Lærer etter fast struktur.	Fast tidspunkt på timeplanen	Benytte språk- og leseressurser som biblioteket har tilgjengelig eller skaffer (eks. Eventyrposer, nivådelte leseserier, språk- og begrepskasser, spill, tema- og leseprosjekt samlinger mm)
	Leseprosjekt	Lærer	Høst/vår	Benytte bøker til høytlesing (høytlesing er viktig for modellering og opplevelse!)
	Bidra med utstillinger og presentasjoner i samarbeid med biblioteket i naturlige sammenhenger og i forhold til bibliotekets årshjul.	Lærer i samarbeid med biblioteket	Hele året	Senja bibliotek: - ressurser for barnehage og skole - digitale ressurser i biblioteket Nasjonalbibliotekets nettressurser Filmbib.no Filmrommet Norsk bibliotekforening avdeling skole
	Få tilgang til Bookbites og opplæring i bruk.	Lærer og bibliotekar	Vår	Forslag til litteratur: Skolebiblioteket v/Hjellup God leseutvikling v/ Lundberg/Herrlin Helhetlig leseopplæring v/Hjellup Skolebiblioteket som læringsarena v/Fredwall og Bergen Rom for lesing og utforsking : Skolebibliotekets muligheter v/Bøyum og Tveit

Plan for 4. trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Repetisjon av orden og oppførsel, lånerutiner og behandling av bøker.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Oppstart aug/sept, repetisjon i løpet av feb/mars	Regler for biblioteket.
Bruk av bibliotek-systemet	-Kunne rutiner ved utlån og innlevering av bøker ved hjelp av det selvbetjente utlånssystemet. -Lære å søke etter en bok i bibliotekets database (web-søk) ved hjelp av tittel, forfatter eller emne Lære å undersøke et treff	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Aug/sept. høst høst	Det forutsettes at lærerne får opplæring i bruk av selvbetjent utlån og innlevering. Oppgaver på <u>Senja biblioteket sin hjemmeside</u> : Side 1 i «Opplæring i bruk av websøket» Side 2 og 3 i «Opplæring i bruk av websøket»
Organisering av skolebiblioteket	-Finne fram i skjønnlitteraturen -Vite hvor faglitteratur er plassert, hvordan den er merket (Dewey) og finne fram bøker til egen lesing. -Vite hvor oppslagsverk er plassert -Vite hvor andre kategorier er plassert på biblioteket (for eksempel engelskhylle, eventyrhylle, tegneserier, dikt, rim og regler) -Lære å finne opplysninger om en bok: Forfatter, tittel, forlag, utgivelsesår, hva den handler om osv. på skjønn-litteratur og faglitteratur	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt jan/feb jan/feb Vår	Alfabetisering med 2. og 3. bokstav i etternavn. Eksempler på oppgaver finner du på <u>Senja biblioteket sin hjemmeside</u> : Alfabetisering – forfatternavn (2) Alfabetisering – forfatternavn (3) Vi finner ut av studiebiblioteket(5) – må tilpasset det enkelte bibliotek Plakater over Dewey-merking

Biblioteket som læringsarena	Bruke biblioteket, med alle sine ressurser, som læringsarena i ulike fag for bedre å kunne oppfylle målene i LK20. Se ressursfeltet for aktuelle tips som kan passe for trinnet.	Lærer Bibliotekar	Jevnlig gjennom hele skoleåret	Alle lærere bruker opplegg som involverer skolebiblioteket, og at dette synliggjøres i skolens ulike planer.
	Bibliotektimen	Lærer etter fast struktur.	Fast tidspunkt på timeplanen	Benytte språk- og leseressurser som biblioteket har tilgjengelig eller skaffer (eks. Eventyrposer, nivådelte leseserier, språk- og begrepskasser, spill, tema- og leseprosjekt samlinger mm)
	Leseprosjekt	Lærer	Høst/vår	Benytte bøker til høytlesing (høytlesing er viktig for modellering og opplevelse!)
	Bidra med utstillinger og presentasjoner i samarbeid med biblioteket i naturlige sammenhenger og i forhold til bibliotekets årshjul. Bli aktiv bruker av Bookbites.	Lærer i samarbeid med biblioteket lærer/ bibliotekar	Hele året Høst/vår	Senja bibliotek: - ressurser for barnehage og skole - digitale ressurser i biblioteket Nasjonalbibliotekets netressurser Filmbib.no Filmrommet Norsk bibliotekforening avdeling skole Forslag til litteratur: Skolebiblioteket v/Hjellup God leseutvikling v/ Lundberg/Herrlin Helhetlig leseopplæring v/Hjellup Skolebiblioteket som læringsarena v/Fredwall og Bergan Rom for lesing og utforskning : Skolebibliotekets muligheter v/Bøyum og Tveit

Plan for 5. trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Repetisjon av orden og oppførsel, lånerutiner og behandling av bøker.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Oppstart sept/okt, repetisjon i løpet av feb/mars	
Bruk av bibliotek-systemet	-Kunne søke etter en bok ved hjelp av tittel, forfatter eller emne -kunne undersøke et treff -Lære mer om å undersøke et treff -Lære å logge seg på «Meg og mitt» området i Mikromarc. -Lære om menypunktet «Biblioteket»	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt sept/okt jan/feb jan/feb	Side 2 og 3 i «Opplæring i bruk av websøket» Øvingsark: Finn hyllesignaturen(6), Hyllesignatur(7) Hvem har skrevet boka...?(8) Side 1 i «Opplæring i bruk av websøket» Veiledere fra 9.trinn?
Organisering av skolebiblioteket	-Lære om å finne fram i faglitteraturen ved hjelp av Dewey-systemet, hovedgruppene -Lære seg å søke i ulike oppslagsverk -Fagbok: register, innhold, årstall m.m.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt jan/feb	Øvingsark: Vi jakter på fagbøker:(9) Juniorleksikon(10) Veiledere fra 9.trinn?
Biblioteket som læringsarena	Bruke ressursene fra nettsiden skolebibliotek.no 5.-7. trinn Alle lærere oppfordres til å bruke opplegg fra nettsiden minimum 1 gang hvert år.	Lærer i samarbeid med bibliotekar		

Plan for 6. trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Repetisjon av orden og oppførsel, lånerutiner og behandling av bøker.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Oppstart sept/okt, repetisjon i løpet av feb/mars	
Bruk av bibliotek-systemet	-Kunne søke etter en bok ved hjelp av tittel, forfatter eller emne -Kunne logge seg på «Meg og mitt»-område på Mikromarc. -Kunne undersøke et treff i websøket -Lære om a-tekst	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt nov/des nov/des	Side 3 i «opplæring i bruk av websøket» Øvingsark: -repetisjon oppgaver brukt på 5.trinn -Enkelt Websøk(11) – opplysninger om bok og forfatter -Kryssord-Kan du finne løsningsordet(12)
Organisering av skolebiblioteket	-Kunne finne fram på skolebiblioteket -Vite hvordan mediesamlingen er organisert – «Hvor finner jeg hva?» - særlig i forhold til Dewey – viktige undergrupper -Mestre innholdsfortegnelse og register. -Enkel vurdering av fagbøker -bruke flere kilder – leksikon, fagbøker, temakasser, internett m.m.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt nov/des jan/feb jan/feb	Øvingsark: -repetisjon oppgaver brukt på 5.trinn -Trykte kilder – vurdering av bøker...(13)
Biblioteket som læringsarena	Bruke ressursene fra nettsiden skolebibliotek.no 5.-7. trinn Alle lærere oppfordres til å bruke opplegg fra nettsiden minimum 1 gang hvert år.	Lærer Bibliotekar		□

Plan for 7. trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Repetisjon av orden og oppførsel, lånerutiner og behandling av bøker.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Oppstart sept/okt, repetisjon i løpet av feb/mars	
Bruk av bibliotek-systemet	-Kunne søke etter en bok ved hjelp av tittel, forfatter eller emne -Kunne logge seg på «Meg og mitt»-område på Mikromarc. -Kunne undersøke et treff -Kunne bruke a-tekst	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt	Øvingsark: -Enkelt Websøk – fagbøker og emneord(14) -Kryssord-Finner du løsningsordet(15)
Organisering av skolebiblioteket	-Kunne finne fram på skolebiblioteket -Vite hvordan mediesamlingen er organisert – «Hvor finner jeg hva?» - repetisjon Dewey -Mestre innholdsfortegnelse og register. -Enkel vurdering av fagbøker -bruke flere kilder – leksikon, fagbøker, temakasser, internett m.m.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt mars/april mars/april mars/april	Øvingsark: -repetisjon – oppgaver fra 5. og 6.trinn -Aschehoug og Gyldendals store leksikon 1 (16) -Aschehoug og Gyldendals store leksikon 2 (17) -Trykte kilder – vurdering av bøker...(13)
Biblioteket som læringsarena	Bruke ressursene fra nettsiden skolebibliotek.no 5.-7. trinn Alle lærere oppfordres til å bruke opplegg fra nettsiden minimum 1 gang hvert år.	Lærer i samarbeid med bibliotekar		Bokblogg

Plan for 8. trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Repetisjon av orden og oppførsel, lånerutiner og behandling av bøker.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Oppstart sept/okt, repetisjon i løpet av feb/mars	
Bruk av bibliotek-systemet	-Lære om avansert søk i Mikromarc -lære om andre digitale søkeressurser ut fra snarveier i websøket -Kunne logge seg på «Meg og mitt»-område på Mikromarc. -Kunne bruke menyknappene hjem, bøker, nyeste titler, tema og bibliotek	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt feb/mars feb/mars mars/april	Se side 4 i -opplæring i bruk av websøket i Mikromarc Øvingsark - repetisjon: Oppgaver fra 6. og 7. trinn
Organisering av skolebiblioteket	-Kunne finne fram på skolebiblioteket -Vite hvordan mediesamlingen er organisert – «Hvor finner jeg hva?» -Mestre innholdsfortegnelse og register. -Kunne vurdere fagbøker -Kunne bruke flere kilder – leksikon, fagbøker, temakasser, internett m.m.	Lærer i samarbeid med bibliotekar	sept/okt sept/okt feb/mars feb/mars feb/mars	Øvingsark: -repetisjon – oppgaver fra 6. og 7.trinn -repetisjon – oppgaver fra 6. og 7.trinn
Biblioteket som læringsarena	Bruke ressursene fra nettsiden skolebibliotek.no 8.-10. trinn Alle lærere oppfordres til å bruke opplegg fra nettsiden minimum 1 gang hvert år.	Lærer Bibliotekar		

Plan for 9. trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Kunne dette nå...	Lærer i samarbeid med bibliotekar		
Bruk av bibliotek-systemet	-Kunne websøket -Lære å lære andre om websøket? -	Lærer i samarbeid med bibliotekar		Repetisjon avansert søk Veilederkurs?
Organisering av skolebiblioteket	-Kunne finne fram og vite hvordan mediesamlingen er organisert. -Lære om hvordan hjelpe andre til å finne fram?	Lærer i samarbeid med bibliotekar		Repetisjon Veilederkurs?
Biblioteket som læringsarena	Bruke ressursene fra nettsiden skolebibliotek.no 8.-10. trinn Alle lærere oppfordres til å bruke opplegg fra nettsiden minimum 1 gang hvert år.	Lærer Bibliotekar		

Plan for 10. trinn

Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	Kunne dette nå...	Lærer i samarbeid med bibliotekar		
Bruk av bibliotek-systemet	-Kunne websøket -Lære å bruke høyskolars og universiteters websøk, for eksempel BIBSYS -	Lærer i samarbeid med bibliotekar		Repetisjon avansert søk? Demonstrasjon av BIBSYS
Organisering av skolebiblioteket	-Kunne finne fram og vite hvordan mediesamlingen er organisert. -	Lærer i samarbeid med bibliotekar		Repetisjon?
Biblioteket som læringsarena	Bruke ressursene fra nettsiden skolebibliotek.no 8.-10 trinn Alle lærere oppfordres til å bruke opplegg fra nettsiden minimum 1 gang hvert år.	Lærer Bibliotekar		

Plan for voksenopplæring				
Område	Innhold	Ansvar	Når	Ressurser/merknader
Skikk og bruk på biblioteket	- Hva er et folkebibliotek (offentlig rom)? - Hva er greit å gjøre på et bibliotek og hva er ikke greit?	Lærer i samarbeid med bibliotekar	Sept/okt Sept/okt	
Bruk av biblioteksystemet	-Kunne låne og levere inn ved hjelp av selvbetjent utstyr. - Kunne bruke websøket Lære det som er satt opp for 3. – 8. trinn	Lærer i samarbeid med bibliotekar		Bruke de temaer og oppgaver som er laget for 3. – 8. trinn. (eventuelt fordelt på to år)
Organisering av skolebiblioteket	-Kunne finne fram og vite hvordan mediesamlingen er organisert.	Lærer i samarbeid med bibliotekar		Bruke de temaer og oppgaver som er laget for 3. – 8. trinn. (eventuelt fordelt på to år)
Biblioteket som læringsarena	Bruke ressursene fra nettsiden www.skolebibliotek.no Alle lærere oppfordres til å bruke opplegg fra nettsiden minimum 1 gang hvert år.	Lærer Bibliotekar		